

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum per potentiam Dei absoluta[m] isti actus visio, amor, & alij
similes possint produci absque concursu effectiuo Potentiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

neque anima Christi per illam est beata: sed consistit in perfectissima unione vitali, qua sentitur & gustatur ipse Deus; & anima ita afficitur, ac si ipsamet transformaretur in Deum. Itaque nihil refert quod unio illa, seu praesentia Dei per gratiam in essentia animae (quam praesentiam Henricus *illapsum* vocat) sit perfectior quam unio obiectiva per operationem; quia illa unio per gratiam cum essentia animae, non est vitalis; id est, non fit mediante sensu vitali; unde secundum se non sentitur, sed modo mortuo se habet. Vtrum autem Deus illabatur essentiae creatae per donum distinctum ab habitibus, qui sunt in potentibus; an per idem; non est huius loci. Sanè si essentia animae non distinguitur à potentijs, non est necesse ponere donum illud quo illabatur essentiae, esse distinctum ab habitibus potentiarum; de qua re in Tractatu de gratia.

D V B I V M I.

Vtrum operatio illa in qua consistit nostra Beatitudo, debeat effectivè ab anima procedere: an sufficiat eam extrinsecus immittere?

Multi Doctores affirmant visionem & amorem beatificum infundi à solo Deo, intellectu & voluntate se merè passivè habentibus. Ita Ockam & Gabriel in 1. d. 1. & Petrus ab Aliaco ibidem. & multi alij. Scotus verò dubitat.

Sed contrarium omninò tenendum; scilicet has operationes non solum debere recipi, sed etiam effectivè manare à potentijs animae. Ita passim alij Doctores vel insinuant vel expressè docent.

Probatur Primò, Quia in Concilio Constantiensi definitum est intellectum beatorum, vt ad visionem beatificam eleuetur, egerè lumine gloriae: vt habetur Clement. *Ad nostrum. De hereticis*. Atqui lumen non requiritur in potentia cognoscente nisi ad eliciendum actum cognitionis. Non enim requiritur ad recipiendam visionem; quia visio immediatè debet existere in ipsa potentia intellectiva, non in lumine; vt fit in omni habitu.

Dices; Lumen erit necessaria dispositio ad recipiendam visionem à Deo immisam: sicut lumen corporale in aëre, est necessaria dispositio ad recipiendas species ab obiecto diffusas.

Respondeo, Esse disparem rationem: Ideò enim requiritur lumen in aëre, quia cum species sint magis spirituales quam obiectum, obiectum non potest eas producere nisi lumine quodammodo eleuetur & iuuetur ad earum productionem, quare tantummodo circa obiectum requiritur lumen; nullo autem modo requiritur vt visio recipiatur in oculo. Deus autem non diffundit sui speciem; & si diffunderet, non egeret externo lumine; cum ipse sit prima & summa lux.

Secundò Probatur; Nam Scriptura & Patres passim insinuant nos beatos fore per hoc quod videbimus, & amabimus, & fruemur Deo. Atqui haec nomina non significant nudam passionem seu receptionem, sed productionem vitalem visionis & amoris.

Tertiò Probatur à priori, Quia videre, amare, gaudere, frui, & similia, sunt vitae seu vitales motus, per quos formaliter vivimus; (cuius li-

gnum est quod nullo modo possint competere rebus inanimis:) atqui vita debet manare à principio intrinseco. Unde viventia dicuntur quae se ipsa movent, id est, à principio intrinseco; & per hoc distinguuntur à non viventibus, quae potius dicuntur moveri à generante, quod impressit vim movendi. Cuius etiam signum est, quod ea quae ab extrinseco recipiuntur, subiecto nihil cooperante, suscipiuntur & inexistunt modo mortuo; sicut lumen ab aëre, calor ab aqua, habitus ab anima. Quare si visio & amor suscipiuntur à potentijs se merè passivè habentibus, modo mortuo suscipiuntur, possuntque sic suscipi à dormiente. Quare non possunt beatum reddere.

Argumenta in contrarium, sunt nullius fere momenti. Non enim si beati lumine gloriae acti eliciunt visionem effectivè, sequitur eos posse cessare. Nam si homo totus esset oculus, vel si accisae essent palpebrae, non posset cessare à visione, tamen effectivè illam visionem produceret. Similiter non sequitur hominem seipsum beare propriè; quia ista locutione significatur vel ipsum esse obiectum suae beatitudinis, vel causam efficientem virtute proprià. Potest tamen aliquo sensu admitti; si enim homo dicitur seipsum iustificare, mundare, saluare; cur non possit etiam dici seipsum beare, quatenus virtute diuinitus accepta & Dei auxilio, in seipso elicit actus illos quibus beatus est? quia tamen id liberè non facit, neque virtute proprià, satis impropria est locutio.

D V B I V M I I.

Vtrum per potentiam Dei absolutam, isti actus visio, amor, & alij similes possint produci absque concursu effectivo potentiarum?

Omissis sententijs, Respondeo & Dico Primò, Istos actus, & quemvis alium actum vitalem, posse secundum totam suam substantiam & entitatem produci à solo Deo, absque cooperatione potentiae creatae. Est Scoti, Occami, & multorum aliorum.

Probatur, Quia actus vitales, secundum suas entitates, sunt qualitates quaedam realiter distinctae à potentijs animae (vt patet ex summa perfectione quam adferunt potentijs) manantes ab illis effectivè, & in illis tamquam immediatis subiectis inhaerentes: atqui Deus potest per se immediatè supplere omnem influxum effectivum creaturarum: ergo omnem efficientiam quam habet anima in illos actus potest supplere.

Unde sequitur Primò, Deum posse illos actus secundum totam ipsorum substantiam producere extra subiectum; & eos qui producti sunt in subiecto & per subiectum, ponere extra omnè subiectum. Quod patet, quia actus illi solum duplicem dependentiam habent ab anima; scilicet in genere causae efficientis, & in genere causae materialis seu subiectivae. Atqui Deus potest per se supplere dependentiam effectivam, vt dictum est; & etiam quodammodo potentiam subiectivam. Non quidem tribuendo accidenti eundem modum existendi, quem habebat in subiecto, sed ceteruando totam illius entitatem extra subiectum; sicut in Tractatu de Eucharistia est ostensum. Potest enim Deus omne accidens habens propriam entitatem separare à subiecto, & separatim conservare.

Sequitur

Quid sit vita seu vitalis motus.

Solutio obiectivum.

Affirmatur.

Actus vitales secundum suam entitatem possunt diuine produci sine concursu potentiarum.

Beatitudo formalis emanare debet ab ipsius potentia.

7

Sequitur Secundo, Non esse de essentia illorum actuum, ut re ipsa manent à potentijs, aut existant in illis; sicut non est de essentia accidentis, actu inesse subiecto: & tamen de illorum essentia est aptitudo ad emanandum à potentijs, & ad illas informandas.

Dico Secundo, Per huiusmodi tamen actus à solo Deo productos in intellectu vel in voluntate, anima non intelliget, non amabit, non fruetur; sed solum recipiet eos per modum rei mortuæ.

Patet ex dictis Dubio superiore.

Actus vitales non tribuunt suum effectum formalem, nisi animæ, ueniens à potentijs effectiue.

Probatur, Quia intelligere, amare, frui, non solum est informari talium actuum entitate; sed etiam est eos producere in seipso ab intrinseco, ita ut essentia & vis animæ effectiue in illos influat. Quare simplex informatio non sufficit, ut hi actus tribuant suum effectum formalem seu denominationem: sed ulterius requiritur emanatio. Ratio est, quia non solum denominant quatenus sunt formæ inhærentes, sed etiam quatenus actus emanantes: & utrumque in illorum denominatione includitur.

ARTICVLVS III.

An beatitudo sit operatio partis sensitua, an intellectiua tantum?

Conclusio, Beatitudo est tantum intellectiua partis operatio. *Partem intellectiuam* vocat, in qua est intellectus & voluntas. Probatur, quia sola pars intellectiua immediatè potest attingere summum bonum, seu vltimum finem.

ARTICVLVS IV.

An beatitudo sit operatio intellectus, an voluntatis?

Prima Conclusio; Essentia beatitudinis non potest consistere in actu voluntatis.

Probatur; Quia beatitudinis essentia consistit in assecutione vltimi finis: sed non assequimur vltimum finem per actum voluntatis: ergo &c.

Secunda Conclusio; Beatitudo consistit in actu intellectus.

Probatur, Quia per actum intellectus consequimur vltimum finem.

D V B I V M I.

Utrum tota beatitudinis ratio consistat formaliter in unica operatione?

Thomistæ defendunt totam consistere in sola visione: reliquas verò operationes, ut amorem & fruitionem, esse veluti perfectiones beatitudinis extrinsecas. Ratio est; quia sola visione Dei possidemus ipsum Deum, eumque intra nos præsentem tenemus.

Thomista statunt beatitudinem in sola visione.

Sed hæc sententia difficilis est intellectu. Primo; Quia ex ea sequitur eum qui videret Deum, esse verè & perfectè beatum, etiamsi non amaret, neque gauderet illo, Deo non præbente concursu ad hos actus. Quod sanè videtur absurdum,

& contra communem modum concipiendi. Quomodo enim verè est beatus, qui nec amat nec gaudet de bono obtento? Respondet Sorus in 4. d. 49. q. 1. a. 4. talem non fore beatum; quia beatitudo est omnium bonorum aggregatio, quæ ille non habet. Rectè; sed hinc sequitur non in sola visione totam essentiam beatitudinis consistere; quod nos volumus: cuius tamen contrarium a. 3. docet Sorus.

Vt etiam Sors aliorum respensio.

Alij Respondent, talem non fore beatum, quia etsi tota beatitudo in visione consistat; tamen hoc intelligendum esse de visione ut actu causat amorem & gaudium; quam causalitatem hic non habet.

Sed contra: vel enim hoc ita intelligendum est, ut tota beatitudo censetur consistere in visione, & illa actuali causatione, exclusis effectis, scilicet amore & gaudio: & hoc dici nequit; quia illa causatio non facit visionem meliorem; nec illi quidquam addit nisi fortè aliquam relationem resultantem, quæ nullius est momenti ad hominè magis beandum. Vel est ita intelligendum, ut includatur effectus causati; & sic non consistit beatitudo in sola visione, sed etiam in alijs actibus.

Secundo Probatur, Si quis Deum videns, impediretur ab amore & gaudio, necessariò esset animo inquieto, & doleret se tanto bono violentè priuari. At quomodo cum illa inquietudine & dolore de re necessaria ad perfectam Dei coniunctionem, consistere poterit beatitudo, quæ debet satiari appetitum?

14

Tertio, Ille non haberet in sua potestate frui bono obtento: Frui enim, vel est gaudere, vel cum delectatione uti. Atqui nemo beatus est, qui eo quod amat, non fruetur; ut inquit D. August. l. 8. de Civitate cap. 9. Vnde etiam propriè non diceretur adeptus vltimum finem; quia non ita possideret, ut posset illo frui.

Quarto, Si auarus qui vltimum finem constituit in diuitijs, non posset illas amare, nec vllam voluptatem ex illis accipere, non censeret se beatum possessione diuitiarum: ergo similiter hic.

Quinto, Ad perfectam rationem beatitudinis requiritur perfecta vnio vitalis cum Deo: atqui ad perfectam vnionem requiritur non solum vnio per intellectum, sed etiam per voluntatem. Nam non minus voluntas immediatè attingit ipsum Deum quàm intellectus: ergo etiam vnio voluntatis pertinet ad essentiam beatitudinis. Quare

Dico Primò, Verius est & communi modo concipiendi conformius, ad rationem integræ beatitudinis pertinere non solum nudam visionem, sed etiam amorem & gaudium.

15 Requiritur præterea Amor & Gaudium.

Probatur Primò, Rationibus supra allatis.

Secundo, Quia id est magis consentaneum ceteris Doctoribus, qui beatitudinem constituunt in pluribus operationibus. D. Bonauent. in 4. Bonau. d. 49. a. 1. q. 5. in tribus constituit, scilicet visione, dilectione & fruitione. Alij constituunt in visione & fruitione; ut Richardus & Supplementum Gabrielis eadem d. Per fruitionem intelligunt hi duo Doctores dilectionem, quæ tamè coniuncta sit cum gaudio: nisi enim cum gaudio quis diligit, non dicitur frui. Imò ipse D. Thomas opusc. De beatitudine, dicit beatitudinem consistere in visione, dilectione, fruitione, vnione, laude, gratiarum actione & gratulatione, ubi ponit tres actus externos manantes ex beatitudine,

Richardus Gabriel.